

SOCIÁLNA A ZDRAVOTNÁ SITUÁCIA

SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ

OTVORENIE ZARIADENIA PRE SENIOROV

Začiatkom januára tohto roku slávnostne otvorilo mesto Zariadenie pre seniorov a denný stacionár Boženka, ktoré svojim obyvateľom poskytuje nový domov a zabezpečuje komplexnú sociálnu, zdravotnú, kultúrnu aj duchovnú starostlivosť. Na slávnostnom otvorení zariadenia sa zúčastnil okrem primátora mesta aj generálny riaditeľ Štátneho fondu rozvoja bývania Tomáš Lamprecht a predseda Banskobystrického samosprávneho kraja Ján Lunter.

Výstavbu objektu mesto spustilo v novembri 2018, cesta k otvoreniu zariadenia však nebola ľahká. Napriek tomu, že výstavba zariadenia bola ukončená koncom roku 2020, situáciu so zariaďovaním skomplikovala pandémia. Výstavba nového zariadenia pre seniorov si vyžiadala približne milión eur, pričom mesto časť finančných prostriedkov vo výške viac ako 800 tisíc čerpalo v podobe úveru zo Štátneho fondu rozvoja bývania.

Zariadenie pre seniorov denný stacionár „Boženka“ je v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Brezno. Organizačne je začlenené pod mestský úrad, odbor starostlivosti o obyvateľa. Toto sociálne zariadenie vzniklo rekonštrukciou pôvodného objektu, ku ktorému bola vybudovaná prístavba. Budova zariadenia sa nachádza v centre mesta, v zastavanej štvrti. Vedľa objektu sa nachádza zastrešený priestor na parkovanie, v ktorom je umiestnený aj plošinový výťah na prepravu stravy. V okolí je oddychová plocha vybavená lavičkami slúžiacimi na oddych a relaxáciu. Budova je bezbariérová, s osobným výťahom. Obyvatelia zariadenia sú ubytovaní

v dvojlôžkových izbách, ktoré sú vybavené vlastnou kúpeľnou s WC, kuchynským kútom, televízorom a komunikačným systémom na privolanie pomoci. Súčasťou je aj recepcia, prijímacia miestnosť vrátane zázemia pre zamestnancov, nechýba jedáleň, ošetrovňa a priestory pre záujmové činnosti klientov. Svojim umiestnením zabezpečuje dobrú dostupnosť služieb aj zdravotníckych zariadení a dáva možnosť vychádzok do centra mesta a blízkeho okolia.

Zariadenie je pomenované po spisovateľke Božene Němcovej, keďže sa nachádza na ulici, ktorá nesie jej meno. Služiť bude pre 40 stálych a 10 ambulantných klientov, pričom vzniklo aj niekoľko desiatok nových pracovných miest. Vedúcou zariadenia je PhDr. Janka Lemberková. Prvých obyvateľov v nové zariadenie pre seniorov privítalo už 10. januára. Do konca roka bola kapacita zariadenia plne obsadená. Mesačný poplatok za poskytovanie sociálnej služby sa v závislosti od stupňa odkázanosti a od počtu dní v mesiaci pohybuje od 624 do 713 eur. V roku 2022 mesto vďaka dotácii Banskobystrického samosprávneho kraja vylepšilo vybavenie zariadenia. Zakúpili osobný automobil na zabezpečenie potrieb obyvateľov, v podkrovných priestoroch nainštalovali klimatizáciu a do oddychovej zóny osadili drevený altánok. Dokúpili aj zdravotnícke pomôcky a tiež oblečenie pre personál.

V dennom stacionári je 10 prijímateľov sociálnej služby, ktorý v ňom trávia zmysluplne svoj voľný čas v pracovných dňoch. Venuje sa im inštruktor sociálnej rehabilitácie, ktorý ich podporuje v samostatnosti, vykonáva aktivity zamerané na zlepšenie nezávislosti a tiež organizuje činnosti, ktoré podporujú osobnostný rozvoj.

ZDRAVOTNÍCTVO

SÚČASNOSŤ NEMOCNICE

Medializovaná informácia začiatkom roka o zaradení breznianskej nemocnice do najnižšej úrovne vyvolala negatívne reakcie a oprávnené obavy nielen

v odborných kruhoch a vedenia nemocnice, ale aj vo verejnosti. Koncom roka sa táto informácia o rozhodnutí Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky zaradiť Nemocnicu s poliklinikou v Brezne do najnižšej úrovne potvrdila. Vedenie nemocnice a zriaďovatelia sa rozhodli reagovať a začali pripravovať petíciu proti tomuto rozhodnutiu.

Nemocnica s poliklinikou Brezno, nezisková organizácia pôsobí v okrese Brezno a v priľahlých regiónoch v rôznych právnych formách už 47 rokov (od roku 1975), a počas tejto doby si vybudovala významné miesto v poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Napriek obmedzeným finančným zdrojom v slovenskom zdravotníctve vedenie nemocnice v predchádzajúcich rokoch zrealizovalo z viacerých finančných zdrojov niekoľko významných investícií do zdravotníckej infraštruktúry nemocnice. Realizovala sa predovšetkým rekonštrukcia plochých striech, výmena okien, zateplenie obvodového plášťa budov, za nové sa vymenili tri hlavné nemocničné výťahy, zrekonštruovalo sa pracovisko jednotňovej zdravotnej starostlivosti, v spolupráci so súkromným sektorom sa vybudovalo v nemocnici nové pracovisko magnetickej rezonancie, z eurofondov sa v rokoch 2019-2021 zrekonštruoval urgentný príjem, centrálna operačná sála, oddelenie centrálnej sterilizácie, oddelenie klinickej mikrobiológie, niektoré ambulantné pracoviská, bola vybudovaná nová plynová kotolňa, vzduchotechnika zrekonštruovaných častí nemocnice a z disponibilných zdrojov sa tiež zakúpili viaceré medicínske prístroje, informačné technológie a ďalšie potrebné zdravotnícke vybavenie. Napriek týmto a ďalším úspešným čiastkovým aktivitám nemocnica ako celok nemá dostatok investičných finančných zdrojov na rekonštrukciu všetkých jej súčastí, predovšetkým lôžkovej časti nemocnice, ale taktiež nelôžkových oddelení, najmä fyziatricko-rehabilitačného a rádiologického.

Breznianska nemocnica disponuje siedmimi lôžkovými oddeleniami s rôznym odborným zameraním a vysokým percentom hospitalizácií akútneho charakteru. Ide o tieto lôžkové oddelenia: gynekologicko-pôrodné, detské a novorodenecké, chirurgické, interné s jednotkou intenzívnej starostlivosti, neurologické s jednotkou

intenzívnej starostlivosti, oddelenie anestéziológie a intenzívnej medicíny a liečebňa pre dlhodobo chorých. Súčasťou nemocnice sú taktiež jej nasledujúce nelôžkové oddelenia: urgentný príjem, oddelenie klinických laboratórií s pracoviskom hematológie a transfuziológie, klinickej biochémie a klinickej mikrobiológie, patologicko-anatomické oddelenie, oddelenie rádiológie, hemodialyzačné oddelenie, fyziatricko-rehabilitačné oddelenie, centrálné operačné sály a centrálna sterilizácia. Nemocnica taktiež prevádzkuje 27 ambulancií a v jej poliklinickej časti majú zriadené svojej špecializované ambulancie ďalší súkromní lekári. Prevádzkuje popri ústavnej lekárni dve verejné lekárne a jednu ich pobočku, dopravnú zdravotnú službu (6 ambulancií), záchrannú zdravotnú službu (1 ambulanciu rýchlej lekárskej pomoci a 5 ambulancií rýchlej zdravotnej pomoci). Má zriadené mobilné odberové miesto, vakcinačné centrum, vlastnú jedáleň, pracovňu, krajčírsku dielňu a autodielňu. Nemocnica patrí do pevnej siete poskytovateľov ústavnej zdravotnej starostlivosti s urgentným príjmom I. typu a v rámci svojho regionálneho charakteru tiež patrí medzi centrá poskytujúce nepretržitú intravenóznou trombolýzu u pacientov s diagnózou náhlej cievnej mozgovej príhody.

Nemocnica s poliklinikou disponuje celkovým počtom 200 ústavných lôžok, z čoho 180 je akútnych a 20 chronických. Ďalších 14 lôžok je v nemocnici vyhradených pre jednodňovú zdravotnú starostlivosť a 10 lôžok hemodialyzačného strediska. V roku 2017 bolo v nemocnici hospitalizovaných 8 406 pacientov, v roku 2018 8 370 pacientov a v roku 2019 to bolo 8 279 pacientov. Počas rokov pandémie COVID-19 bol z dôvodu celoštátne realizovaných opatrení, ako napr. reprofilizácia lôžok na infektologický profil, pozastavenie plánovanej operatívy, presun časti personálu na testovacie a vakcinačné pracoviská a pod., počet hospitalizácií nižší, a to v roku 2020 hospitalizovaných 6 820 pacientov a v roku 2021 len 6 124 pacientov. Tohto roku sa už počet hospitalizovaných pacientov zvyšuje; nemocnica mala 7 501 hospitalizácií

OTVORILI PRACOVISKO MAGNETICKEJ REZONANCIE

V Nemocnici s poliklinikou v Brezne v piatok 18. februára uviedli do prevádzky nový prístroj magnetickej rezonancie, ktorý patrí k najmodernejším na Slovensku. Na domácej pôde riaditeľ nemocnice Jaroslav Mačejovský privítal ministra zdravotníctva Vladimíra Lengvarského, primátora Brezna Tomáša Abela, generálneho riaditeľa Železiarní Podbrezová Vladimíra Sotáka, zástupcov zdravotných poisťovní a spoločnosti Siemens, ktorá je dodávateľom zariadenia. Nainštalovanie nového prístroja magnetickej rezonancie znamená nielen obrovský progres pre samotnú nemocnicu, ale aj výrazné skvalitnenie a zlepšenie dostupnosti zdravotnej starostlivosti pre približne 70 tisíc obyvateľov v spádovej oblasti Horehronia, ktorí boli nútení za diagnostickým vyšetrením cestovať aj niekoľko desiatok kilometrov do susednej Banskej

Zariadenie s revolučnou technológiou na báze umelej inteligencie predstavuje riešenie pre pomerne veľkú skupinu ľudí, ktorú doteraz nebolo možné na Slovensku vyšetriť. Unikátne je hlavne otvorom s priemerom 80 cm. Výhodou prístroja tiež je, že dokáže skenovať pacientov s kovovými implantátmi, a tým, že využíva iba necelý liter hélia, prevádzkové náklady budú nižšie až o 30 %. Zdroje na zakúpenie zariadenia sa podarilo nájsť v súkromnej sfére, na nevyhnutné stavebné úpravy v nemocnici finančne prispeli Železiarne Podbrezová a breznianska samospráva. S prestavbou priestorov v súvislosti so vznikom nového pracoviska magnetickej rezonancie sa začalo koncom septembra minulého roka a nevyhnutné stavebné úpravy financovala mesto Brezno a Železiarne Podbrezová a.s.

Špičkové diagnostické pracovisko sa nachádza na prízemí nemocnice v časti medzi poliklinikou a urgentným príjmom. Prevádzka pracoviska magnetickej rezonancie bola naplno spustená prvého marca.

NEMOCNICA V NAJNIŽŠEJ ÚROVNI

V závere roka sme sa v Brezne z médií dozvedeli o rozhodnutí Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky zaradiť Nemocnicu s poliklinikou v Brezne do najnižšej úrovne. Ministerstvo našu nemocnicu posielala smerom dolu. Napriek tomu, že hneď na začiatku roka, ako bol zverejnený predbežný návrh ministerstva, poslalo vedenie žiadosť o preradenie do II. úrovne, kde podrobne rozpísali všetky objektívne dôvody podporujúce túto požiadavku. Vedenie nemocnice, Banskobystrický samosprávny kraj a aj zriaďovatelia – mesto Brezno a akciová spoločnosť Železiarne Podbrezová sa proti tomuto kroku sa opäť ohradilo koncom roka. Začali pripravovať aj vypísanie petície za zachovanie nemocnice v celom jej doterajšom rozsahu poskytovaných zdravotníckych činností a za jej zaradenie do siete kategorizovaných nemocníc II. úrovne. Všetci spoločne začali bojovať o to, aby ministerstvo prehodnotilo svoj zámer a nemocnica v Brezne zostala na súčasnej úrovni. Medializovaná informácia o zaradení breznianskej nemocnice do najnižšej úrovne vyvolala, pochopiteľne, negatívne reakcie a oprávnené obavy aj vo verejnosti.

Podmienené zaradenie breznianskej nemocnice do najnižšej úrovne nemocníc znamená, že pre toto zariadenie bol stanovený len jeden povinný medicínsky program, a to nefrologický. Zároveň môže požiadať o 32 doplnkových programov a 18 nepovinných. Pre porovnanie, nemocnice, ktoré sa dostali do druhej úrovne, majú určených až 43 povinných programov, pričom môžu požiadať až o 61 doplnkových programov a 8 nepovinných programov.

VÝZNAMNÉ INVESTÍCIE NEMOCNICE

Tento rok zakúpila nemocnica z eurofondov pre nemocničnú záchrannú zdravotnú službu šesť nových sanitných motorových vozidiel v hodnote takmer jedného milióna eur. Bola to významná investícia, no okrem toho z vlastných

finančných prostriedkov v nemocničnej poliklinike vymenili stúpačky a zrekonštruovali sociálne zariadenia na jej troch poschodiach.

Z prístrojového vybavenia pribudol videolaryngoskop, laparoskopická veža s príslušenstvom, kolposkop, hysteroskop, 4K videoprocessor a koagulačná jednotka, mobilný operačný stôl, rôzne druhy lôžok a množstvo iného menšieho nemocničného vybavenia. Sme vďační a vážime si, že v našom regióne môžeme prevádzkovať čoraz lepšie materiálno-technicky vybavenú nemocnicu. Tá patrí do pevnej siete poskytovateľov ústavnej zdravotnej starostlivosti s urgentným príjmom I. typu. V rámci svojho regionálneho charakteru sa zaraďuje medzi centrá poskytujúce nepretržitú intravenóznou trombolýzu u pacientov s diagnózou náhlej cievnej mozgovej príhody, pričom za liečbu tohto ochorenia sme od Eso Angels Awards získali aj diamantovú plaketu. Z hľadiska poskytovania akútnej zdravotnej starostlivosti, blízkosť našej nemocnice v súčasnom rozsahu poskytovaných zdravotných výkonov a služieb k obyvateľom nášho regiónu, je jednoznačným prínosom.

EPIDEMIOLOGICKÁ SITUÁCIA

S kovidpandémiou sme sa ešte ani tohto roku bohužiaľ nerozlúčili. Len zo zabijaka sa stáva príživník, z pandemickej nákazy je endemická. Hneď na začiatku roka odborníci konštatovali, že starý variant si podal ruku s novým. Nazvali ho omikrón. Ukázalo sa, že čo sa týka nákazlivosti, omikron vysoko prekonal posledný variant - deltu. V tomto roku bolo vo svete zaznamenaných až 125 tisíc infekcií za jeden deň, čo je viac ako desaťnásobok z vrcholu delty v minulom roku. V roku 2022 bolo zaznamenaných v okrese Brezno 9 537 prípadov COVID-19, Ochorenie sa vyskytlo vo vysokom počte v prvých troch mesiacoch roka, v nasledujúcich mesiacoch nastal vysoký pokles pozitívne testovaných osôb na toto ochorenie. V priebehu roka bolo zaznamenaných v našom okrese 25 úmrtí. V samotnom meste bolo hlásených 3 618 prípadov na ochorenie COVID-19, počas roka zomrelo na túto diagnózu osem obyvateľov mesta. Aj v Brezne prevládal tohto roku variant

Omikron. Preto sme ešte nemohli zabudnúť na povinnosť nosiť respirátor alebo iné prekrytie dýchacích ciest. Na začiatku roka platila táto povinnosť ešte takmer všade, hlavne na miestach s vyššou koncentráciou ľudí, od 21. apríla už iba u lekára, v lekárni a v domovoch sociálnych služieb. Na budúci rok si na Slovensku po prvý raz pripomenieme Deň obetí pandémie COVID-19. Ide o jeden z dvoch nových pamätných dní, ktoré priniesla tohtoročná novela zákona o štátnych sviatkoch, dňoch pracovného pokoja a pamätných dňoch. V Brezne budeme spomínať na 61 obetí tejto diagnózy zomrelých v roku 2021 a 8 tohtoročných obetí.

Úrad verejného zdravotníctva začiatkom roka vzhľadom na stúpajúci počet prípadov COVID-19 pripomínal sériu odporúčaní, ktoré pomôžu znížiť riziko šírenia. Jedným z nich bolo očkovanie posilňujúcou dávkou proti ochoreniu, ktoré bolo odporúčané každému imunokompromitovanému pacientovi. Po podaní troch dávok, im mohol byť aplikovaný tzv. booster, štvrtú dávku vakcíny. Ale ani Brežňania sa na očkovanie veľmi nehrnuli. Koncom roka uverejnila nemocnica oznam: *„Vzhľadom na veľmi malý záujem o očkovanie na COVID-19, aktuálne očkujeme približne raz za 2 týždne. Očkovacia látka je Comirnaty“*

Za mesto Brezno bolo tohto roku hlásených 3 859 infekčných ochorení. Epidemiológovia zaznamenali aj 1 prípad pneumokokovej pneumonie a 11 prípadov ochorenia na ovčie kiahne. V hláseniach úradu verejného zdravotníctva sa objavilo aj 121 alimentárnych nákaz u našich obyvateľov, z toho bolo 14 ochorení na salmonelózu, 3 ochorenia spôsobené *Campylobacterom*, 58 ochorení spôsobených *Clostridium difficile*, 19 infekcií spôsobených rotavírusmi, 11 Norwalk vírusmi, 14 adenovírusmi a 2 prípady evidujú ako iné bakteriálne črevné infekcie. V roku 2022 boli z Brezna hlásené 4 prípady ochorenia na chronickú Vírusovú hepatitídu C, vyskytli sa aj 4 prípady novozistených nosičstiev hepatitídy typu B s rovnakou chorobnosťou. Zaevidovali aj dva prípady ochorenia svrab. V našom meste sa vyskytli aj sexuálne prenosné ochorenia. Bolo hlásených 6 prípadov gonokokových infekcií, 8 ochorení na

močovopohlavné ochorenia spôsobené chlamýdiami, 1 prípad anogenitálnych bradavíc a 1 prípad ochorenia na primárny genitálny syfilis.

V okrese Brezno bolo počas roku 2022 zaznamenaných 19 epidémií, z toho 15 epidémií spôsobených vírusom SARS CoV 2, 2 epidémie svrabu, jedna epidémia hnačkových ochorení a epidémia kliešťovej encefalitídy. Z uvedených epidémií sa v meste Brezne vyskytlo 8, všetky boli spôsobené vírusom SARS CoV 2 a všetky vyskytli v miestnych zariadeniach sociálnej starostlivosti pre dospelých.

V závere roka hygienici konštatovali, že aj chrípka prerástla do epidémie ešte pred vianočnými prázdninami. Aj na breznianskych školách bola zaznamenaná zvýšená chorobnosť na chrípku a iné respiračné ochorenia. Najviac sa to prejavilo na Základnej škole Pionierska 2, a tak vedenie školy rozhodlo, že na vianočné prázdniny pôjdu žiaci o tri dni skôr.

Epidemiologickú situáciu v okrese aj meste hodnotili odborníci v porovnaní s ostatnými regiónmi a minulými rokmi ako priaznivú s výnimkou pandemického šírenia COVID-19.

UKRAJINSKÍ UTEČENCI V BREZNE

Mesto Brezno v spolupráci s obcami v okrese Brezno a Oblastnou organizáciou cestovného ruchu REGIÓN HOREHRONIE vyhlásilo už 4 dni od vojnového konfliktu – 28. februára - verejné zbierky pre ľudí utekajúcich pred vojnovým konfliktom na Ukrajine. Prvé dni prebiehala zbierka základných potrieb pre ľudí v núdzi ubytovaných v regióne. Do Denného centra Prameň a do M-klubu nosili obyvatelia mesta aj regiónu potraviny a hygienické potreby. Neskôr boli aktivity zbierok presunuté aj do **Hotela Ďumbier Brezno**. Zbierkové miesto bolo vytvorené aj v **Hasičskej zbrojnici** v areáli bývalých kasární na **Ulici Sekurisova 2731**.

Charitatívno - sociálne centrum Najsvätejšej Trojice na katolíckej fare Nám. gen. M. R. Štefánika 32 vyhlásilo zbierku šatstva.

Pomocnú ruku obyvateľom Ukrajiny, ktorí boli z dôvodu vojnového konfliktu donútení opustiť svoje príbytky, rodinu a prostredie, podala v sociálnej sfére aj nezisková organizácia MISERICORDIA sídliaca v Brezne.

Hneď 1. marca svojim kolegom z Ukrajiny na sociálnej sieti vyjadrila podporu i breznianska nemocnica: *„Vyjadrujeme plnú podporu našim šestnástim ukrajinským lekárom a sestram. Ich krajinu spolu s jej trpiacim ľudom nosíme v našich srdciach. Robíme a budeme robiť všetky potrebné kroky, ktoré týmto našim kolegom a ich rodinám pomôžu. Počnúc finančnou a materiálnou podporou, cez poskytovanie potrebnej zdravotnej starostlivosti, až po sprostredkovanie ubytovania a práce. Sme subjektom hospodárskej mobilizácie a sme pripravení v súlade s inštrukciami vlády SR a MZSR plniť všetky nám zverené úlohy.“*

Brezniansky evanjelický farár uverejnil ako prvý už 28. februára na sociálnych sieťach prosbu o urgentnú pomoc: *„Milí bratia, milé sestry, presbyterstvo nášho zboru včera spolu s firmou RKS ponúklo byť na ubytovanie ľudí z Ukrajiny a už dnes o 17.00 hod. prijmem ženu a dve deti. Keďže to šlo rýchlo, nebolo času všetky dozariadovať, dokúpiť. Chcem Vás preto veľmi pekne poprosiť o urgentnú pomoc. Ak máte staršie a nepotrebné veci, ktoré nepoužívate, budem veľmi rád, ak nám s nimi pomôžete. Hľadáme- hrnce, panvice, príbor, periny, vankúše a posteľnú bielizeň, dvojplatničku, skriňu, práčku, menšiu chladničku... Prosím o zdieľanie príspevku a otvorené srdcia. Nezáleží, či sme Slováci, či nie. Či sme veriaci, alebo nie. Sme v prvom rade ľudia. A musíme si pomáhať. To je základ, na ktorom musíme stavať. Ďakujem Vám veľmi pekne za ochotu a pomoc! „ Počas celého roka boli na fare ubytované ukrajinské rodiny; na začiatku jedna rodina – matka so štyrmi deťmi, neskôr dve rodiny.*

Na rímsko-katolíckej fare už v roku 2016 otvorili priestor prijatia pre každého - dobrovoľnícku klubovňu "Tu SOM". Ponúka miesto prijatia a oddychu pre všetky vekové kategórie. Klubovňa Tu SOM v Brezne vytvorila už v marci tohto roku skupinu na prepájanie a zoznámenie Ukrajincov v našom okolí. Tých, ktorí tu žijú dlhodobo aj tých, ktorí stále prichádzajú a ich slovenských potenciálnych priateľov. Členovia poskytovali aj informácie o tom, ako sa tu žije, čo vidieť, kde sa stretnúť, ako vybaviť a tiež aj o spoločenskom či kultúrnom programe v regióne.

Na 25. marca zorganizovalo mesto Brezno informačný deň. Ukrajinskí utečenci sa v mestskom dome kultúry oboznámili s povinnosťami cudzinca podľa platnej legislatívy, so zoznamom škôl a škôlok a voľnými kapacitami v celom okrese Brezno. Dostali aj prehľad pracovnej ponuky v regióne, prehľad dôležitých miest a kontaktov, dozvedeli sa o voľnočasových aktivitách v regióne.

Ministerstvo vnútra zverejnilo štatistický prehľad celkového počtu platných tolerovaných pobytov cudzincov na území SR s účelom dočasné útočisko. Podľa tohto prehľadu v okrese Brezno získalo *status dočasného útočišťa* 670 cudzincov.